

Зазначені заходи сприятимуть більш ефективному функціонуванню суб'єктів господарської діяльності, забезпеченню належного рівня їх фінансово-економічної стабільності.

Список використаних джерел:

1. Губко В.І. Механізми управління фінансово-економічними результатами діяльності аграрних підприємств. – Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.04 - економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності). – ЗВО Міжнародний університет бізнесу і права, Херсон 2020. – Одеська національна академія харчових технологій, Одеса, 2020. – 211 с.

2. Гришова І.Ю., Митяй О.В., Кужель В.В. Оцінювання чинників формування фінансового потенціалу аграрного виробництва. *Актуальні проблеми економіки*. 2015. № 10. С. 169-175.

3. Прокопець Л.В. Фінансове забезпечення сільськогосподарських підприємств як основа підвищення їхньої конкурентоспроможності. *Економіка та держава*. 2014. №7, с.64-66.

УДК 351

Семикіна М.В., д.е.н., професор;

Максименко С.С.,

здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти

Центральноукраїнський національний технічний університет

м. Кропивницький

ФІНАНСОВИЙ СТАН ТА ІНВЕСТИЦІЙНА ПРИВАБЛИВІСТЬ АГРАРНОГО ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ РИЗИКІВ ТА ЗАГРОЗ

В умовах викликів і загроз проблеми фінансового стану аграрних підприємств та їх інвестиційної привабливості є предметом особливої тривоги урядовців, менеджерів, науковців, адже від їх розв'язання залежить продовольча безпека України. Тому актуальність такого напряму досліджень залишається гостро актуальною.

Мета статті полягає у вивченні еволюції наукової думки щодо фінансового стану й інвестиційної привабливості підприємства, а також систематизації ризиків, що їм загрожують в сучасних реаліях.

Теоретичний аналіз довів, що еволюція наукових уявлень про фінансовий стан підприємства відбувалася по мірі розвитку суспільства та НТП:

– у ХІХ та на початку ХХ століття фінансово-економічний аналіз діяльності підприємств був досить простим і зводився до оцінки прибутковості та ліквідності;

– у середині ХХ століття з розвитком економічного аналізу, бухгалтерського обліку та фінансового аналізу з'явилися більш складні методи оцінки фінансового стану, такі як аналіз фінансової звітності, розрахунок фінансових коефіцієнтів;

– наприкінці ХХ століття – початку ХХІ століття з розвитком комп'ютерних технологій та нових фінансових інструментів з'явилися можливості для більш

детального і комплексного аналізу фінансового стану підприємств; почали широко застосовуватися методи статистичного аналізу, математичного моделювання та економетричні методи.

Сучасний період розвитку наукової думки щодо фінансового стану й інвестиційної привабливості підприємства характеризується тим, що дослідження фокусуються на таких аспектах, як вплив зовнішніх факторів (кліматичні зміни, цінова волатильність, державна політика); управління ризиками (оцінка фінансових ризиків, розробка стратегій їх управління); стійкість бізнесу (оцінка здатності підприємства адаптуватися до змін та виживати в довгостроковій перспективі), соціально відповідальне інвестування тощо. В умовах воєнних реалій актуалізуються наукові пошуки, спрямовані на зменшення впливів ризиків на фінансовий стан підприємств.

Розвиваючи наукові уявлення [1-3] можна трактувати фінансовий стан підприємства як комплексну характеристику, яка відображає його фінансову спроможність, платоспроможність та ефективність використання ресурсів. Фінансовий стан є одним з ключових факторів, який визначає інвестиційну привабливість підприємства. Стабільний і рентабельний фінансовий стан свідчить про те, що підприємство є надійним партнером для інвесторів.

Інвестиційна привабливість – це сукупність умов та чинників, які визначають ступінь зацікавленості інвесторів у вкладенні коштів у підприємство. Інвестиційна привабливість в першу чергу визначають такі умови та чинники: фінансовий стан; стабільність і рентабельність підприємства, перспективи розвитку; можливості зростання та розвитку галузі; ризики (політичні, економічні, технологічні та інші ризики); якість управління кадрами (кадровий менеджмент, корпоративна культура, наявність кваліфікованих кадрів, їх систематичне професійне навчання); інвестиційний клімат (законодавство, податкова система, доступність фінансування).

Присутність різноманітних ризиків та загроз зумовлює причини для погіршення фінансового стану та інвестиційної привабливості підприємства. Для пом'якшення наслідків настання ризикової події, зменшення можливих втрат важливо системно досліджувати ризики. Вивчення цих питань в практичній площині було проведено на прикладі діяльності ТОВ «Олександрійський цукровий завод».

Запропоновану нижче таблицю «Систематизація ризиків та загроз фінансовому стану та інвестиційній привабливості аграрного підприємства» можна розглядати в якості важливого інструменту для систематизації ризиків та загроз, з якими стикається цукровий завод в умовах війни. У таблиці виокремлено конкретні категорії ризику, наслідки настання конкретної ризикової події, вплив на фінансовий стан, вплив на інвестиційну привабливість підприємства, можливі заходи щодо пом'якшення ризику.

Таблиця 1

Систематизація ризиків та загроз фінансовому стану та інвестиційній привабливості цукрового заводу

Категорія ризику	Наслідки ризикової події	Вплив на фінансовий стан підприємства	Вплив на інвестиційну привабливість підприємства	Заходи щодо пом'якшення ризику
Військові ризики	Пошкодження або знищення виробничих потужностей, логістичних шляхів, мінування земель	Зменшення виробничих потужностей, зростання витрат на відновлення, перебої у постачанні	Зниження вартості активів, збільшення термінів окупності інвестицій	Страховання, диверсифікація виробництва, резервні фонди
Політичні ризики	Зміна податкової політики, митних тарифів, квот, регуляторних норм	Зростання податкового навантаження, обмеження експорту/імпорту, нестабільність доходів	Збільшення невизначеності, зниження довіри інвесторів	Лобіювання інтересів галузі, моніторинг політичних рішень
Економічні ризики	Інфляція, девальвація валюти, зміна попиту на цукор, зростання цін на енергоносії	Зростання витрат виробництва, знецінення активів, зниження прибутковості	Збільшення ризику неплатоспроможності, зниження привабливості для інвесторів	Фінансова стабільність підприємства, хеджування валютних ризиків, диверсифікація ринків збуту
Екологічні ризики	Забруднення довкілля, зміна клімату, виснаження ґрунтів	Штрафи, обмеження виробництва, негативний імідж компанії	Збільшення витрат на екологічні заходи, зниження вартості активів	Впровадження екологічних технологій, моніторинг впливу на довкілля
Соціальні ризики	Дефіцит робочої сили, соціальні протести	Зростання витрат на оплату праці, перебої у виробництві	Зниження продуктивності праці, негативний імідж компанії	Підвищення заробітної плати, соціальні програми для працівників
Операційні ризики	Пожежі, аварії, кібератаки, перебої в енергопостачанні	Зменшення виробничих потужностей, втрата даних, фінансові втрати	Зниження довіри клієнтів, збільшення витрат на безпеку	Страховання, резервні копії даних, системи безпеки

Практична цінність розробленої таблиці в тому, що вона детально розкриває потенційні проблеми та пропонує конкретні заходи щодо їх пом'якшення. Запропоновану таблицю можна розширити, зокрема, за рахунок технологічних, репутаційних, кадрових, соціальних та інших ризиків.

Отже, оцінка фінансового стану та інвестиційної привабливості аграрного підприємства в умовах війни, різноманітних ризиків та загроз є надзвичайно складною та вимагає комплексного підходу.

Список використаних джерел:

1. Ареф'єва О.В. Адаптивне управління фінансовою стійкістю підприємства при забезпеченні його економічної безпеки. *Проблеми системного підходу в економіці*. – 2020. Вип. 1. С.80-89. [http://nbuv.gov.ua/UJRN/PSPE_print_2020_1\(1\)_14](http://nbuv.gov.ua/UJRN/PSPE_print_2020_1(1)_14).
2. Башинська І.О., Петрова Л.С., Попович К.Ф. Управління ризиками у впровадженні інноваційних проектів. *Економіка. Фінанси. Право*. 2020. № 2. С. 11-13.
3. Крамаренко К.М. Інвестиційна привабливість підприємства та методичні підходи до її визначення. *Економіка та управління підприємствами* <http://bses.in.ua/journals/2016/10-2016/22.pdf>

УДК 657.3

Яцишина І.В., д.е.н., професор;

Гора О.Д.,

здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти

*Кам'янець-Подільський національний університет ім. Івана Огієнка
м. Кам'янець-Подільський, Хмельницька обл.*

ЗВІТНІСТЬ ЗІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКИХ КОМПАНІЙ, ЯКІ ПРАЦЮЮТЬ В ЄС

В епоху стрімкого технологічного прогресу та загострення екологічних проблем проблематика сталого розвитку стає не лише світовим трендом, але й визначальним принципом успішного бізнесу. Українські компанії, що мають бізнес в Європейському Союзі, стикаються з вимогою досягнення високих стандартів сталого розвитку, встановлених міжнародними організаціями та регуляторами. Звітність зі сталого розвитку стає ключовим інструментом у їхній діяльності, що вимагає не лише дотримання норм та стандартів, але й активної участі в розвитку соціально відповідального бізнесу.

Дослідження проблеми звітності зі сталого розвитку українських компаній в контексті їхньої діяльності в Європейському Союзі здійснювалися як іноземними, так і українськими дослідниками, а саме: Б.М. Данилишин, В.П. Феденко, В.С. Міщенко, Л.Б. Шостак, Н.В. Гребенюк, В.Я. Шевчук, М.К. Шапочка, В.П. Прадун, Л.Г. Мельник, А.Г. Тихонов, О.В. Грянник, та ін. Однак в умовах посилення міжнародної інтеграції проблематика звітування компаній зі сталого розвитку стає все більш актуальною.

Дослідження та зміни в звітності зі сталого розвитку є важливими для того, щоб компанії та країни могли виконувати свої міжнародні зобов'язання щодо досягнення цілей сталого розвитку. Це також відповідає вимогам споживачів та інвесторів, які стають все більш свідомими щодо соціальної відповідальності бізнесу.

Фактично звітність зі сталого розвитку в Україні, як і інша нефінансова звітність, не є обов'язковою для суб'єктів господарювання, тому формує такі звіти лише незначна частка підприємств. У Добровільному національному огляді щодо Цілей сталого розвитку в Україні [1, с. 4] відзначено, що в 2019 р. лише близько 100 компаній заповнюють такі звіти, усі вони займалися зовнішньоекономічною діяльністю.